

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра статистики

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

_____ (А.З.Підгорний)

«_____» _____ 2019 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на здобуття освітнього ступеня бакалавра

зі спеціальності 6.030506 «*Прикладна статистика*»

за освітньою програмою «*Бізнес-статистика та аналітика*»

на тему:

**СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ РІВНЯ ПРАВОПОРУШЕНЬ
ТА ЗЛОЧИННОСТІ В УКРАЇНІ**

Виконавець

студентка IV курсу

обліково-економічного факультету

Воскобойнік І.І. _____ (підпис)

Науковий керівник

к.е.н., доцент Ольвінська Ю. О.

_____ (підпис)

Одеса 2019

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ СТАТИСТИЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ ПРАВОПОРУШЕНЬ ТА ЗЛОЧИННОСТІ.....	6
1.1. Правова статистика як галузь статистичної науки.....	6
1.2. Класифікація правопорушень та злочинності.....	11
1.3. Система статистичних показників, що характеризує рівень правопорушень та злочинності. Латентна злочинність.....	17
РОЗДІЛ 2. СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ РІВНЯ ПРАВОПОРУШЕНЬ ТА ЗЛОЧИННОСТІ В УКРАЇНІ.....	23
2.1. Аналіз динаміки показників рівня правопорушень та злочинності... ..	23
2.2. Аналіз структури показників, що характеризують рівень правопорушень та злочинності.....	28
2.3. Диференціація регіонів України за рівнем злочинності.....	32
РОЗДІЛ 3. СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ РІВНЯ ПРАВОПОРУШЕНЬ ТА ЗЛОЧИННОСТІ В ОДЕСЬКІЙ ОБЛАСТІ.....	47
3.1. Аналіз динаміки показників рівня правопорушень та злочинності... ..	47
3.2. Аналіз структури показників, що характеризують рівень правопорушень та злочинності.....	50
3.3. Диференціація районів Одеської області за рівнем злочинності.....	53
ВИСНОВКИ.....	62
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	65
ДОДАТКИ.....	66

ВСТУП

Актуальність проблеми. Складна соціально-економічна ситуація в Україні, поглиблення кризового стану одночасно в трьох сферах життєдіяльності - духовній, соціальній і економічній, спричинила глибокі зміни у світосприйнятті і поведінці молоді. Ці зміни носять системний характер і значною мірою позначаються на психіці та сприяє формуванню девіантної поведінки серед молодого покоління. Особливо згубними є зростання злочинності, розвиток наркотизації та алкоголізації, проституція, втрата високих ідеалів, неоптимістичне сприйняття життя, відчуження від суспільства, прояв злочинної поведінки особливо у підлітковому віці.

Наслідки зростання поширеності правопорушень і, відповідно, її соціальних наслідків, посилюються слабкою результативністю системи соціального контролю в названій сфері функціонування суспільного життя.

Правопорушення викликають наукову зацікавленість представників гуманітарних і природничих наук. Медицина, історія, психологія, соціологія, юриспруденція звертали свою увагу на дане явище.

Сучасний розвиток правової статистики дав поштовх становленню практичної статистики та галузевим статистикам. Досить стрімко почала розвиватись статистика злочинності, правопорушень, діяльності правоохоронних органів та інших пов'язаних із цим явищ та процесів.

Метою даної кваліфікаційної роботи є закріплення теоретичних знань і здобуття навичок обробки статистичної інформації, а також аналіз та дослідження рівня правопорушень та злочинності в Україні і розгляд проблем, які пов'язані з правопорушеннями та злочинністю

Для досягнення поставленої мети в кваліфікаційній роботі необхідно вирішити наступні завдання:

- 1) ознайомитися з особливостями розрахунку статистичних показників в сфері правопорушень та злочинності
- 2) ознайомитися з класифікацією правопорушень та злочинів
- 3) охарактеризувати найважливіші статистичні показники

- 4) проаналізувати рівень правопорушень та злочинності в динаміці
- 5) проаналізувати структуру правопорушень та злочинів в Україні
- 6) провести групування регіонів України за кількістю виявлених злочинів та за рівнем правопорушень
- 7) визначити середні показники та показники варіації рівня правопорушень та злочинності
- 8) зобразити графічно результати аналізу та дослідження

Об'єктом дослідження кваліфікаційної роботи є кількість виявлених злочинів та рівень правопорушень та злочинності в Україні.

Предметом дослідження курсової роботи є статистичний аналіз просторово-часової варіації показника рівня правопорушень та злочинності в Україні.

В першому розділі кваліфікаційної роботи було розглянуто методологічні та теоретичні основи вивчення правопорушень та злочинності, було висвітлено законодавчі та нормативні бази у сфері правопорушень та злочинності, розглянуто методи дослідження, які застосовувались у наступних розділах.

В другому розділі кваліфікаційної роботи було проведено аналіз динаміки показників рівня правопорушень та злочинності в Україні, проведено аналіз розподілу кількості виявлених злочинів за окремими видами в Україні, проведено диференціацію регіонів України за рівнем злочинності та кількістю виявлених злочинів.

У третьому розділі кваліфікаційної роботи проведено аналіз динаміки показників рівня правопорушень та злочинності в Одеській області, проведено аналіз структури показників, що характеризують рівень правопорушень та злочинності в Одеській області, проведено диференціацію районів Одеської області за рівнем злочинності.

При виконанні кваліфікаційної роботи використовувались такі статистичні *методи*: метод середніх величин, метод порівняння, показники варіації, метод статистичних групувань, аналіз динаміки, графічний метод. Для обробки й аналізу інформації використовувалися такі комп'ютерні програми: Microsoft Excel 2010 та Microsoft Word 2010.

Інформаційною базою дослідження курсової роботи були наукові публікації вітчизняних і закордонних вчених, нормативно-законодавчі акти України та дані офіційних статистичних збірників України, електронні ресурси офіційних сайтів Державної служби статистики та Міністерства освіти і науки України, матеріали науково-практичних конференцій, професійних періодичних видань, результати спостережень і обстежень у закладах освіти.

ВИСНОВКИ

Проведений у роботі статистичний аналіз підтвердив актуальність і значимість обраної теми дослідження. Саме зростання рівня правопорушень та злочинності негативним чином впливають на рівень життя населення, погіршують соціальний клімат у суспільстві та порушують права людей на безпеку.

Так, за офіційними даними в Україні у 2017 році рівень злочинності склав 1229,8 злочинів на 100 тис. наявного населення., в той час як в Одеській області - 1365,0 злочинів на 100 тис. наявного населення.

В Україні у 2017 році порівняно з 2016 роком рівень злочинності зменшився на 154,8 злочинів, або на 11,2%, при цьому кожен відсоток містив у собі 13,8 злочинів, а у 2017 році порівняно з 2008 роком він збільшився в на 388,9 злочинів або в 1,462 рази, або на 46,2%. В той час як в Одеській області у 2017 році порівняно з 2016 роком рівень злочинності зменшився на 84,6 злочинів, або на 5,8%, при цьому кожен відсоток містив у собі 14,5 злочинів, а у 2017 році порівняно з 2008 він збільшився на 531,2 або в 1,637 раз або на 63,7% злочинів. При цьому рівень злочинності в Україні за 10 років в середньому щорічно складав 1134,3 злочинів на 100 тис. наявного населення. Таким чином, за період 2008 – 2017 рр. рівень злочинності в Україні в середньому щорічно збільшувався в 1,039 раз або на 3,9%., а в Одеській області рівень злочинності кожного року – складав в середньому 1128,4 злочинів на 100 тис. наявного населення, таким чином він збільшувався в середньому щорічно на 53,1 злочинів, або на 5,1%

Графічне зображення рядів динаміки рівня злочинності дає змогу побачити, що показник має тенденцію до зростання, як в Одеській області, так і по Україні в цілому.

Розглядаючи структуру кількості виявлених злочинів за окремими видами можна сказати, що структура однорідна, а розраховане середнє значення є типовим для структури. При цьому в середньому за досліджуваний період (з 2010 по 2017 рр.) частки видів злочинів змінилися на 0,8 п.п. в Україні, та на 0,9 п.п. в Одеській області.

Графічне зображення структури кількості виявлених злочинів свідчить про те, що в Україні у 2010 році серед кількості виявлених злочинів найбільшу частку склали грабежі – 53,2%, а найменшу – вимагання – 1,1%, а у 2017 році на відміну від 2010 року найменшу частку серед видів виявлених злочинів склали зґвалтування і спроби зґвалтування – 1,0%, а найбільшу – грабежі, але на відміну від 2010 року їх частка зросла до 61,8%. В Одеській області спостерігається схожа тенденція: у 2010 році серед кількості виявлених злочинів найбільшу частку склали грабежі – 56,6%, а найменшу – вимагання – 1,6%, а у 2017 році на відміну від 2010 року найменшу частку серед видів виявлених злочинів склали зґвалтування і спроби зґвалтування – 0,9%, а найбільшу – грабежі, але на відміну від 2010 року їх частка зросла до 72,1%.

Диференціація регіонів України показала, що у 2010 році найбільша кількість областей – 16 – входять до групи з найменшою кількістю виявлених злочинів, а до групи з найбільшою кількістю виявлених злочинів входить тільки Донецька область. При цьому середня кількість виявлених злочинів по всіх регіонах складала 18,2 тис. Таким чином, у 2010 році в половині українських регіонів кількість виявлених злочинів була менша ніж 13,4 тис. злочинів, а у половини – більша.

У 2017 році на відміну від 2010 середня кількість виявлених злочинів по всіх регіонах складала 20,9 тис. злочинів. Найбільша кількість областей – 17 – входили до групи з найменшою кількістю виявлених злочинів, а до групи з найбільшою кількістю виявлених злочинів входило тільки місто Київ.

У 2010 р середній рівень злочинності по всіх регіонах України склав – 1003,8 злочинів на 100 тис. наявного населення, при цьому найбільша кількість областей – 16 – входять до групи з найменшою кількістю виявлених злочинів, а до групи з найбільшою кількістю виявлених злочинів входить тільки Донецька область. Отже, у 2010 році в половині українських регіонів рівень злочинності був менший ніж 956,1 злочинів на 100 тис. наявного населення, а у половини – більша.

У 2017 році на відміну від 2010 року середній рівень злочинності в Україні склав 2365,6 злочинів на 100 тис. наявного населення., що підтверджує існування тенденції до зростання. Найбільша кількість областей – 8 – входять до другої групи

з рівнем злочинності від 634,6 до 848,9 злочинів на 100 тис. наявного населення, а до групи з найвищим рівнем злочинності (1491,8 – 1706,1 злочинів на 100 тис. наявного населення) входять Запорізька область та АР Крим.

Розраховані показники варіації показали, що у 2010 році в Одеській області кількість виявлених злочинів в окремих районах Одеської області відхилялася від середньої кількості виявлених злочинів в цілому по Одеській області в середньому на 2075,7 злочинів, або на 252,9%. Оскільки значення квадратичного коефіцієнта варіації значно більше 33,3%, то сукупність районів Одеської області за кількістю виявлених злочинів є неоднорідною, а отже розрахована для цієї сукупності середня кількість виявлених злочинів є нетиповою величиною. Через це не було проведено групування районів Одеської області за кількістю виявлених злочинів. Така ж сама тенденція спостерігається і в 2017 році.

Тому було проведено групування районів Одеської області за рівнем злочинності. Так, у 2010 році середній рівень злочинності складав 898,4 злочини на 100 тис. наявного населення. При цьому найбільша кількість районів – 16 – входили до другої групи з рівнем злочинності від 862,8 – 1209,7, а до групи з найменшим рівнем злочинності входило 12 районів. Найбільший рівень злочинності серед районів Одеської області у 2010 році мають Лиманський та Овідіопольський райони. Таким чином, в Одеській області у 2010 році частіше за все зустрічалися райони, середній рівень злочинності яких складав 935,8 злочинів на 100 тис. наявного населення.

У 2017 році на відміну від 2010 року середній рівень злочинності склав 1097 злочинів на 100 тис. наявного населення. При цьому найбільша кількість районів – 13 – входять до другої групи з рівнем злочинності від 878,9 до 1190,0 злочинів на 100 тис. наявного населення, а до групи з найвищим рівнем злочинності (2123,1 - 2434,2 злочинів на 100 тис. наявного населення) входить Лиманський район та місто Білгород-Дністровський. Слід зауважити, що Лиманський район як в 2010, так і в 2017 році знаходиться на передостанньому місці за рівнем злочинності.

Зростання рівня злочинності як в Україні в цілому, та в Одеській області повинно бути об'єктом уваги з боку правоохоронних органів та державної влади.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Удотова Л. Ф. У 31 Соціальна статистика: Підручник. — К.: КНЕУ, 2002. — 376 с.
2. Правова статистика. Навчальний посібник. 2-ге правлене видання / За заг. ред. Стратонова В.М. – Херсон : Гельветика, 2014. – 288с
3. Костецький Я.І. Соціальна статистика: Навчальний посібник – Тернопіль: Економічна думка, 2011
4. <https://arm.naiu.kiev.ua/books/pravova-statistika/parts/part1.html>
5. <https://uk.wikipedia.org>
6. Самотоєнкова О.В., Ольвінська Ю.О. Соціально-демографічна статистика: Підручник // За ред. канд. екон. наук, професора А.З. Підгорного. - Одеса : ФОП Гуляєва В.М., 2016. – 450 с.
7. <http://ru.osvita.ua/vnz/reports/law/10082/>
8. Вісник Асоціації кримінального права України, 2016, № 2(7)
9. Статистичний щорічник України за 2016 рік. – К.: Консультант, 2017. – 611 с.
10. Статистичний збірник «Україна у цифрах у 2017 році. – К.: Консультант, 2018. – 241 с.
11. Статистика: Конспект лекцій для студентів II-III курсу усіх форм навчання усіх спеціальностей. (Відп. за випуск К. Д. Семенова. – Одеса: ОДЕУ, ротاپронт, 2011 р. – 139 с.)
12. Опря А. Т. Статистика (модульний варіант з програмованою формою контролю знань). Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 448 с.
13. Підгорний А.З., Милашко О.Г. Статистика туризму: Навчальний посібник. – Одеса: ОНЕУ, ротاپронт, 2014. – 204 с.
14. Воскобойнік І.І. Статистичний аналіз рівня злочинності в Одеській області [текст]/ І.І. Воскобойнік , Ю.О. Ольвінська // Статистика – інструмент соціально-економічних досліджень: збірник наукових, студентських праць. Випуск 5. Частина II – Одеса, ОНЕУ. – 2019. – С. 92 – 100

